

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IV. Inquirendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

re alienet, vel dilapidet, *C. monemus 18. junctâ Gl. causâ 12. q. 2.* Sed etiam si ex redditibus Ecclesiæ possessiones comparans, eas non Ecclesiæ incorporet, sed sibi appropriet: prius tamen admonendus est, ut rem malè alienatam revocet, vel ex redditibus Ecclesiasticis emptam Ecclesiæ incorporet, quòd si monitus obedierit, puniri non debet, quia delictum ejus non censetur in effectum deductum, juxtà ea, quæ docui in *c. si quis 6. de rebus Ecclesiæ non alienandis.*

3 Quærent hîc, Si Prælatus vel Rector Ecclesiæ alicui personæ volenti quidpiam in testamento relinquere suæ Ecclesiæ, persuaserit, ut potiùs personæ suæ relinquatur, num conveniri possit ad lucrum abscedens Ecclesiæ resarciendum? Respondetur, si blando sermone, aut precibus, sine dolo, vi, aut importunitate persuasit, non obligatur, quia adversus justitiam non peccavit. *argum. L. ult. C. si quis aliquem testari prohibuerit.* Idemque de tutore persuadente testatori, ut non pupillo, sed sibi relinquatur, docuit *Cynus in L. quidquid 9. C. arbitrium tutela.* Secus autem est, si dolo, aut precum importunitate Prælatus, vel tutor testatorem circumvenit, sicuti docet *Abb. hic in fine cap. Sylvester V. Clericus 4. q. 8.* Sed etsi Prælatus, aut Parochus persuadeat morituro, ut non Ecclesiæ suæ, sicuti proposuerat, sed alteri personæ, v. g. amico Parochi, relinquatur, secluta fraude, vi aut precum importunitate, non arbitror, eum obligari ad resarciendum, cum non peccet adversus justitiam, eò quòd Prælatus, aut Parochus ratione officij sui obligatus non sit, ad providendum Ecclesiæ, talibus modis, nisi fortasse ea valde pauper sit, & indigens.

CAPITVLVM III.

Ut unusquisque.

PARAPHRASIS.

Quidquid Episcopus, vel Rector Ecclesiæ post ordinationem suam acquisiverit,

moritens Ecclesiæ suæ relinquere debet.

NOTANDUM. De acquisitis ratione Prælaturæ, seu ex redditibus Ecclesiasticis Prælatus, aut Rector testari non potest Ecclesiæ suæ relinquere debet. De hac re *xi lib. 4. tra. 2. c. 3. n. 6. & dicitur in sequente.*

CAPITVLVM IV.

Inquirendum.

PARAPHRASIS.

Si Ecclesiæ Rector ex redditibus Ecclesiasticis, aut fidelium oblationibus, quas comparaverit, nomine alieno, v. g. amici sui, fraudem fecisse conueniens est, non minus, quam si suo nomine miseret, imò hoc sacrilegium quod oblatio par crimini Judæ furis, sacris oblationes asportantis.

SUMMARIUM.

Ad Ecclesiam pertinent ex redditibus Ecclesiæ emptæ, quamvis aliena nomine emptæ sint.

NOTANDUM primum. Res à Prælato emptæ ex Ecclesiasticis redditibus, & fidelium oblationibus ad Ecclesiam pertinent, non obstant, quòd suo, aut alieno nomine emerit, ut etiam significatur in *1. hoc tit.* ubi notavit *Abbas n. 4.* Ceteri autem hoc debet speciale in Ecclesiis, quòd res ex pecunia ejus emptæ nomine alieno ipsi Ecclesiæ acquiritur, ita, ut Ecclesia rem eam vindicare possit, teste *Abbas V. comparaverit.* Idemque dicendum de pupillo, si aliquis ex pecunia ipsius rem nomine emerit, eam à pupillo peti potest, nisi malit adversus ementem, v. g. curatorem agere, ut pecuniam cum interesse restituat. *L. 3. C. arbitrium tutela,* cujusmodi etiam Ecclesiæ competit. Sed & de hoc hoc ipsum speciali favore statutum est in *L. si ut 8. C. de rei vindicatione,* si ex pecunia

pecunia res aliqua alieno nomine comparata sit, utilem illi vindicationem concedi; & videri potest ibi *Gl. marginalis*, & *Tiraqueellus privilegio 105. p. causa. Gl. & Abb. hic n. 5.* At verò, si alius quispiam, etiam procurator, vel administrator, ex pecunijs tuis, cujus v. g. bona administrat, quidpiam emat suo nomine, id ementis efficitur. Quare contra ipsum agere debet ad pecunias tuas recuperandas. *L. si ex ea 6. C. de rei vindicatione. L. 1. C. si quis alteri vel sibi. L. si parricus 4. C. gratia utriusque.*

Notandum secundum. Si Prælatum ex redditibus Ecclesiasticis rem emptam tantum suam retineat veluti sacrilegium committit juxta id, quod dixi in *o. 2. not. 2. hoc sit.* & habetur etiam in *c. 1. causa 11. q. 2.*

CAPITULUM VLTIMUM.

Si quis.

PARAPHRASIS.

Si aliquis Clericorum in terra Ecclesiæ vineas, vel agros, meliorando fundum, fecerit, vitæ suæ sustentandæ causâ, eas meliorationes usque ad diem obitûs possideat, sed postea Ecclesiæ restituat; non autem seu jure testamenti, seu successio- nis ab intestato, hæredibus relinquere possit; nisi forsân Episcopus alicui pro servitijs Ecclesiæ præstitis eas largiri vo- luerit.

SUMMARIUM.

Beneficiarius potest terram sui benefi- cij meliorare.

2. Ad quem meliorationes tales perti- neant?

Notandum primum. Ecclesiæ Rector, aliisque beneficiarius terram sui benefi- cij meliorare potest v. g. ex prato agrum, ex terra sylvestri vineam efficiendo; sed meliorationes Ecclesiæ cedunt ita, ut de ijs beneficiarius disponere non possit alienando, aut mortis causa relinquendo, sed neque impendia repetere, si ex Ecclesiasti- cis redditibus excoluit, prout *Abbas hic docet n. 2.* bene admonens, secus esse, si ex patrimonialibus, seu proprijs bonis excoluit, tum ipse, vel hæredes ejus (nisi ostendatur donandi animo meliorasse) repetere possunt meliorationum, seu impendiorum æstimationem, prout colligitur ex *o. 2. junctâ Gl. causa 12. q. 4.* & docuit hic *Barbosa, & Paulus Comitulus in responsionibus moralibus tom. 1. q. 82. in fine.*

Notandum secundum. Si beneficiarius in fundo Ecclesiæ, aut benefi- cij sui quidpiam ædificavit, vel meliorando excoluit ex redditibus Ecclesiasticis, eas meliorationes habere potest, dum vivit, postea verò Ecclesiæ, vel beneficio relinquere debet. Id verò extendunt aliqui apud *Innoc. hic & Abb. n. 4.* tamen beneficiarius ob crimen amoveatur, meliorationes ipsi esse relinquendas, *argum. c. ad aures 7. de rebus Ecclesiæ non alienandis.* Verum ex eo cap. & *hujus cap. textu* plus non colligitur, quàm quòd Episcopus possit beneficiario in remunerationem relinquere meliorationes, vel impendiorum æstimationem eidem solvere; imò æquum esse, ut ipsi relinquatur, nisi gravitas delicti aliud postulare videatur.

